

Gelderse Natuur en Milieufederatie

Strategisch Plan 2017-2020

© Gelderse Natuur en Milieufederatie, maart 2016
Jansbuitensingel 14
6811 AB Arnhem
026 - 3523740
gnmf@gnmf.nl
www.gnmf.nl

Noot vooraf:

Dit Strategisch plan is voorafgaand aan de bespreking en definitieve goedkeuring door de Algemene Ledenvergadering van de GNMf, met diverse geledingen en personen besproken. Zo hebben medewerkers en bestuur van de GNMf op verschillende momenten zaken aan kunnen dragen en het conceptplan van commentaar voorzien. Ook hebben 2 oud voorzitters commentaar geleverd, evenals 4 actieve leden van de GNMf en 4 directeuren van collega organisaties zoals andere Natuur en Milieufederaties.

Dit Strategisch plan is op 29 maart goedgekeurd door het bestuur waarna het kon worden voorgelegd aan de ALV. Op 13 april 2016 is het Strategisch plan 2017-2020 door de Algemene Ledenvergadering van de GNMf goedgekeurd. Daarbij is aangetekend dat het geen statisch plan is maar een plan waar we voortdurend aan zullen schaven en slijpen. Ook de ALV heeft aangegeven daarin een rol te willen vervullen.

Waarom dit Strategisch plan?

Elke vier jaar formuleert de Gelderse Natuur en Milieufederatie een nieuwe, aan de tijd aangepaste strategische visie. Deze vierjaarscyclus loopt gelijk met de vierjaarlijkse budgetsubsidie van de Provincie Gelderland. Ook voor de budgetsubsidieperiode 2017-2020 is deze aanpak gevolgd.

Met dit Strategisch Plan laat de GNMF zien op welke wijze we een bijdrage willen leveren aan een mooi en duurzaam Gelderland.

De GNMF: een stem voor natuur en landschap, leefmilieu en duurzaamheid

Burgers vinden het belangrijk dat niet alleen zij, maar ook anderen op deze wereld, evenals volgende generaties, in een wereld kunnen leven waarin een mooie en gezonde leefomgeving, natuur en milieu zijn gegarandeerd. In hun dagelijkse beslissingen geven veelal hun behoeften op de korte termijn de doorslag. Hetzelfde geldt voor bedrijven waar het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) weliswaar in zwang is, maar zij worden toch vooral afgerekend op winst, koers en omzet. Overheden moeten de diverse belangen van natuur, milieu en economie gelijk wegen, maar vaak blijkt de economie boven de ecologie te staan. Zeker in tijden van recessie, zoals afgelopen periode, wegen werkgelegenheidsbelangen zwaar, wat ten koste kan gaan van duurzaam omgaan met onze leefomgeving. Er liggen echter juist ook kansen in de relatie tussen natuur, milieu en economie. Het vestigingsklimaat voor bedrijven (inclusief de leefomgeving van hun medewerkers) in Gelderland, wordt namelijk voor een niet onaanzienlijk deel bepaald door het groen-blauwe karakter van de provincie.

In de afgelopen jaren is in talloze studies en rapporten van gezaghebbende commissies en denktanks duidelijk geworden dat een vitale economie alleen maar mogelijk is dankzij en op basis van een veerkrachtige natuur, een duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen, een stabiel klimaat, robuuste en daardoor productieve ecosystemen, een gezond milieu en een aantrekkelijk landschap. Dat inzicht legitimeert een offensieve strategie: het is geen kwestie (meer) van het beschermen van milieu, natuur en landschap tegenover een uitdijende economie, nee: investeren in en ontwikkelen van milieu, natuur en landschap is een noodzakelijke voorwaarde voor een goed en in alle opzichten 'rijk' leven én een stevige economie.

We realiseren ons dat naast belangen als natuur en landschap, duurzaamheid en leefmilieu, er ook andere belangen zijn die overheden, bedrijven en burgers van waarde vinden. Voor een goede afweging is het noodzakelijk dat natuur en landschap, duurzaamheid en milieu, een gedreven pleitbezorger kent en dat er een organisatie is die mensen verenigt die

zich willen inzetten voor deze waarden. Veel burgers, politici en tegenwoordig ook bedrijven vinden het dan ook belangrijk dat er organisaties zijn die onversneden voor natuur en milieu opkomen. Milieu en natuur hebben immers vanuit zichzelf geen stem. De GNMF komt op voor het belang van natuur en milieu en geeft ze daarmee een stem in het maatschappelijk verkeer. We vinden het daarbij van grote betekenis dat deze geluiden worden gesteund door de Gelderse burger en door vooruitstrevende bedrijven die zich in toenemende mate als 'bedrijf-burger' opstellen.

Ons bestaansrecht ontleen we natuurlijk ook aan onze achterban, bestaande uit ruim honderd organisaties en een groeiend aantal leden en supporters. Een achterban die springlevend is en zich regelmatig vernieuwt. Dit is ook de reden dat de GNMF van een stichting in een vereniging is omgevormd. We ondersteunen onze lidorganisaties en leden met kennis en deskundigheid. We zien onze achterban echter ruimer. We zijn er van overtuigd dat heel veel burgers de kwaliteit van de Gelderse leefomgeving van belang vinden en hebben de ambitie om ook hun stem te verwoorden en hen te ondersteunen.

Een onafhankelijke GNMF heeft de taak om overheden en bedrijven scherp te houden en als 'luis in de pels' erop te wijzen dat ze natuur, landschap, leefmilieu en duurzaamheid voldoende meenemen in hun afwegingen. Daar waar overheden en bedrijven er voor kiezen om juist wel deze belangen volwaardig mee te wegen, zal de GNMF niet aan de kant blijven staan, maar deze overheden en bedrijven ten volle ondersteunen.

Een onafhankelijke GNMF heeft daarom ook de taak met initiatieven te komen om nieuwe duurzame ontwikkelingen in gang te zetten zodat Gelderland nog mooier en duurzamer wordt. Want Gelderland is bij lange na nog niet af. Natuurgebieden moeten met elkaar verbonden worden om planten en dieren een corridor te geven zodat ze de klimaatverandering kunnen bijbenen. Op gebied van energiebesparing, duurzame energie en circulaire economie moet de provincie nog flink op de schop. Daarvoor zijn organisaties nodig die nieuwe initiatieven nemen, die draagvlak voor deze veranderingen organiseren en de krachten van onderop helpen mobiliseren.

Om bovenstaande redenen kan de GNMF gewoon niet gemist worden in het Gelderse krachtenveld.

Professor Jan Jonkers in Down to Earth (blad van Milieudefensie) sept 2014: "We zitten in een transitieperiode... (...) De aanklaagfunctie van milieuorganisaties past in het oude systeem, de 'zonnecelverkoopfunctie' past in het nieuwe systeem. Dat is spannend. Een aantal van die clubs moeten dus de moeite nemen om beide een poos te doen". De GNMF vervult al enige jaren beide rollen en zoekt deze spanning heel bewust op.

Want deze beide rollen van beschermen én ontwikkelen zullen zeker tot spanningen en conflicten leiden. Er zullen moeilijke keuzes gemaakt moeten worden en knopen doorgehakt moeten worden. Omdat we een vereniging zijn willen we deze keuzes met onze leden en lidorganisaties maken, zodat we tot een optimale afweging kunnen komen.

Ook onze keuze om financieel onafhankelijker te worden van de provincie brengt risico's met zich mee. Zo kan steun van bedrijven leiden tot een minder kritische houding ten opzicht van deze bedrijven. Overigens geldt dit ook voor de steun die we nu krijgen van de provincie (een oud gezegde luidt immers 'wie betaalt, bepaalt'). En kan meer ondernemend opereren leiden tot conflicten met bijvoorbeeld omwonenden. Maar ook hierbij geldt dat juist een goede afweging samen met onze leden en lidorganisaties leidt tot gedragen keuzes.

Omgevingsanalyse: Welke ontwikkelingen zijn van belang?

Ontwikkelingen in het klimaatdebat

- Toename van aandacht voor energie- en klimaatbeleid, vanwege het SER-Energieakkoord en de succesvolle klimaatconferentie in Parijs.
- Gevolgen van klimaatverandering worden langzamerhand echt merkbaar.
Dit leidt tot:
 - hitteperioden en langdurige droogteperioden
 - vaker stortbuien en grotere kans op overstromingen
 - meer en andere ziektes
 - te snelle verschuiving klimaatzones die de natuur niet kan bijbenen
- Energiebeleid kent echter ook steeds grotere ruimtelijke claims (zonne- en windparken, biomassaproductie), waardoor natuur en landschap aan de ene kant en duurzaamheid en milieu aan de andere kant tegenover elkaar dreigen te komen staan.

Ontwikkelingen bij overheden

- Sterk wisselende aandacht bij overheden en politiek voor natuur en milieu, klimaat en duurzame ontwikkeling.
- Beleid waaronder natuur en milieubeleid wordt steeds meer op EU-niveau gemaakt. Omdat natuur, maar vooral ook milieu en duurzaamheid geen grenzen kennen, staat de GNMf hier positief tegenover. Delen van de samenleving lijken zich echter hiertegen te keren en benadrukken vooral de autonomie van de eigen omgeving.
- Een terugtrekkende landelijke overheid die steeds meer taken van het rijk naar de provincies en gemeenten overdraagt, waarbij grote veranderingen in wetgeving tegelijkertijd met bezuinigingen worden doorgevoerd. Veranderingen in wetgeving.
- Minder vanzelfsprekend dat overheden blijven betalen voor het kritische werk van natuur- en milieuorganisaties zoals de GNMf.
- Blijvende roep om minder regels en meer kwalitatieve criteria i.p.v. kwantitatieve.
- Minder controle en handhaving met alle gevolgen van dien voor verdere verrommeling van ons landschap en een verhoogde druk op onze leefomgeving.

Ontwikkelingen in het bedrijfsleven

- Klimaatverandering en circulaire economie staan bij grotere bedrijven al langer hoog op de agenda omdat ze er van overtuigd zijn dit de dominante concurrentiefactoren van de toekomst zijn. Duurzame innovatie wordt door deze bedrijven vanuit welbegrepen eigenbelang, steeds meer opgepakt
- Fusies, schaalvergroting, internationalisering, maar ook keuzes van overheden zoals EU, maken ons echter steeds afhankelijker van het internationaal opererende bedrijfsleven.

Maatschappelijke ontwikkelingen

- Burgers nemen steeds meer heft in eigen hand (energieke samenleving) en gaan zelf energie opwekken, natuur of landschap realiseren, enz..
- Ontwikkelingen gaan steeds sneller waardoor op tijd anticiperen van samenleving en overheid moeilijker wordt.
- Ontwikkelingen in de media waaronder de sociale media nemen een steeds belangrijke rol in bij veranderingen.
- Demografische ontwikkelingen zoals krimp (beroeps)bevolking en vergrijzing in delen van de provincie. Dit leidt o.a. tot:
 - Andere verhoudingen tussen studerende, werkende en gepensioneerde
 - Grotere verschillen tussen regio's
 - Minder financiële armoede gemeenten vanwege wegvallende inkomsten
 - Op aantal plekken bouwen voor de leegstand
- Groei in verschillen tussen arm en rijk, welke steeds meer leidt tot een tweedeling in de maatschappij.
- Vraag of onze welvaart nog blijft stijgen door wegvallen dominante positie en concurrentiekracht westerse landen. Gevolgen hiervan zijn nog niet goed te overzien.
- Alhoewel Nederlanders tot de gelukkigste mensen van de wereld behoren, lijken bovenstaande ontwikkelingen te leiden tot steeds grotere druk op het welzijn, of in ieder geval het vertrouwen in de toekomst te ondergraven.

SWOT: Sterkte – zwakte – analyse GNMF

Sterke punten benutten

- Oplossingsgerichte inbreng in moeilijke dossiers zoals klimaat/energiebeleid, Gelders Energieakkoord, realisatie nieuw Gelders natuur- en landschapsbeleid en windenergie;
- Door groot netwerk grote infostroom over wat er speelt;
- Bewezen deskundigheid op meerdere terreinen;
- Ervaring opgedaan met bemiddelende rol welke we kunnen gebruiken nu zich steeds meer dilemma's aanbieden tussen leefbaarheid en duurzaamheid;
- Accurate en flexibele organisatie die weet in te spelen op maatschappelijke wensen en veranderingen;
- Indien nodig in staat (juridische en maatschappelijke) druk op te bouwen;
- Grote achterban van maar liefst honderd lokale groepen;
- Samenwerking met relevante en verrassende partners.
- Waardevolle ervaring opgedaan met crowdfunding voor windenergie die we kunnen inzetten bij eigen ledenwerving;
- Veel ervaring opgedaan met ondersteunen burgers en Lokaal Duurzame Energiecoöperaties, die we kunnen inzetten om burgers in de energieke samenleving te ondersteunen.
- Door positieve insteek GNMF steun vanuit diverse partijen waaronder bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, provincie en gemeenten;
- We doen veel goede en succesvolle dingen, zaak om deze goed voor het voetlicht te brengen

Zwakke punten verbeteren

- Versnippering van aandacht over veel onderwerpen;
- Van onze kerntaken is landschap/landelijk gebied bij de GNMF minder goed belegd;
- Afhankelijkheid van andere stakeholders om te kunnen scoren;
- Successen worden te weinig uitgebuit/geclaimd;
- Hoge werkdruk, ook door financiële noodzaak van projectenwerving;
- Tijd nemen voor evaluatie en leren van elkaar;
- Relatieve onbekendheid bij het grote publiek;
- Moeizame werving van leden/donateurs door onbekendheid met deze 'tak van sport'.

Kansen aangrijpen

- Altijd wel een of enkele onderdelen van natuur en milieubeleid positief in de aandacht, dit geldt bijvoorbeeld nu voor klimaat en energiebeleid;
- Steeds meer natuur- en milieutaken bij de provincie;
- Velen zijn trots op onze mooie natuur en landschap en deze waarden kunnen onverminderd rekenen op draagvlak burgers;

- Burgers blijken nog steeds op te willen komen voor hun eigen leefomgeving en zichtbare, lokale natuur-, milieu- en landschapsbedreigingen. Soms vraagt dit om een meer activistische aanpak;
- Door terugtrekkende overheid wordt de rol van burgers en organisaties bij signalering en handhaving steeds belangrijker;

Bedreigingen het hoofd bieden

- Natuur en milieu in de breedte minder hoog op de agenda. Dit komt ook omdat delen nu goed belegd zijn;
- Langjarige provinciale subsidies onder druk en geringe overige mogelijkheden naast deze subsidies;
- Grote drukte op de charitatieve markt;
- Afhaken van achterban bij (te) grote nadruk op sluiten van compromissen;
- Dilemma tussen landschapsbescherming en ruimtelijke inpassing duurzame energie;
- Minder juridische mogelijkheden om druk uit te oefenen door veranderende wetgeving.

GNMF als lerende organisatie

GNMF zet zich in om zo goed mogelijk de positieve en negatieve punten in beeld te brengen en hiervan te leren. Een continu proces.

<p>Sterke punten benutten GNMF is een ervaren en breed gedragen organisatie die goed in weet te spelen op de actualiteit. GNMF betreft hierbij diverse partijen op constructieve wijze. De sterke punten wil zij borgen en verder uitbouwen door sterkten op kansen in te zetten.</p>	<p>Zwakke punten verbeteren Om van de zwakten te leren richt de GNMF zich meer op evaluatie en een leidende rol in samenwerking met externe partijen. Voor werving is meer kennis en capaciteit in huis gehaald. De bekendheid probeert de GNMF te vergroten met name via publiekscampagnes, aandacht in de media en relatiebeheer.</p>
<p>Kansen aangrijpen Er dienen zich vele kansen aan binnen de missie en doelgroep. Het is de uitdaging voor de GNMF om de successen goed te uiten en kansen goed te blijven volgen zodat er adequaat ingespeeld kan blijven worden op ontwikkelingen binnen de provincie.</p>	<p>Bedreigingen het hoofd bieden Het blijft erg belangrijk voor de GNMF om over haar werk te blijven vertellen, om de achterban te binden en binnen onze mogelijkheden successen te boeken voor een mooi en duurzaam Gelderland.</p>

De Missie van de GNMF: Samen voor een Mooi en Duurzaam Gelderland

'Samen' omdat we het niet alleen willen en kunnen. Zonder de steun van mensen geen natuur-, landschap- en leefmilieubescherming én geen overgang naar een duurzame samenleving. Het klinkt mooi: de belangen behartigen van wat geen stem heeft. Maar we weten allemaal dat het mensen zijn die bepalen of onze natuur beschermd wordt en het milieu schoner wordt. Dit draagvlak onder de Gelderse burger achten wij van essentieel belang.

We willen daarom samen met burgers, bedrijven en instellingen in Gelderland optrekken om zaken aan te pakken. Dat wil concreet zeggen:

- Informeren, betrekken en activeren van de Gelderse burger;
- Energieke burgers ondersteunen;
- Betrokkenheid verwerven van, voor én met onze achterban (aangesloten organisaties en burgers);
- Samenwerken met Gelderse overheden: gemeenten en provincie;
- Samenwerken met Gelderse bedrijven;
- Samenwerken met andere maatschappelijke organisaties in Gelderland zoals LTO-noord, Recron, enz. en met hen verrassende coalities sluiten.

We vinden het ook essentieel om met collega organisaties zoals terreinbeherende organisaties (Natuurmonumenten, SBB en het Geldersch Landschap), IVN Gelderland en Stichting Landschapsbeheer Gelderland in het Gelderse Natuur- en Landschapsoverleg samen te werken. Hetzelfde geldt voor de samenwerking met de andere elf Natuur en Milieufederaties in Stichting NMF.

'Mooi' omdat we ons inzetten voor de schoonheid en de kwaliteit van natuur en landschap, met kwaliteiten als stilte, duisternis en ruimte in een mooie groene omgeving waar ook de mens wel bij vaart.

Dat wil concreet zeggen:

- Behoud en versterking kwaliteit en kwantiteit natuur en landschap
- Zuinig op open ruimte, stilte en duisternis en tegengaan verrommeling.

'Duurzaam' omdat een duurzame samenleving een belangrijke basisvoorwaarde is voor het leven van mens, plant en dier, hier en daar, nu en in de toekomst.

Dat wil concreet zeggen:

- Bescherming van mens en leefomgeving;

- Beheersing van het klimaatvraagstuk en adaptatie van de onherroepelijke veranderingen vertalen naar de Gelderse situatie;
- Voorkomen van opraken van grondstoffen, achteruitgang bodemkwaliteit van landbouwgrond (i.v.m. voedselvoorziening) en energie door inzetten op besparing, efficiënter gebruik, Ladder van Lansink, Ladder duurzame verstedelijking en hernieuwbare grondstoffen en energie;
- Voorkomen van verdere vermindering biodiversiteit door realiseren van voldoende kwalitatieve hoogwaardige natuur in Gelderland, met nadruk op verminderen verzuring, vermessing, verdroging en verstoring. Voorkomen van verdere vermindering biodiversiteit en degradatie natuur elders, vertalen naar de Gelderse situatie (bijv. door navraag te doen naar de duurzame herkomst, het promoten van keurmerken als FSC, MSC e.d.).

'Gelderland' is de schaal waarop we ons bewegen. Een provincie die haar kracht ontleent aan wonen, werken en recreëren in een groen/blauwe omgeving, de ecologische mainport van Nederland, waar ook de mens wel bij vaart. Daarbij hebben we uiteraard wel oog voor de problemen die op ons afkomen en die qua schaalgrootte de provinciale grenzen (verre) overstijgen zoals het klimaatprobleem en de teruggang van de biodiversiteit. Ook zullen we samen met de andere elf Natuur en Milieufederaties en samenwerkend met andere bevriende landelijke en internationale organisaties, ervoor zorgen dat we onze invloed uitoefenen op dat schaalniveau waar de belangrijkste beslissingen genomen worden die van invloed zijn op ons werk in de provincie.

Onze positie t.a.v. andere spelers

GNMF is de enige organisatie die als belangenbehartiger opkomt voor natuur, milieu, landschap, klimaat en duurzaamheid in de provincie. We zijn geworteld in Gelderland en hebben een groot netwerk opgebouwd in de provincie. Dit maakt ons uniek ten opzichte van landelijke organisaties zoals Milieudefensie en Natuur en Milieu. Binnen de Groene11 werken we op landelijk niveau samen en worden taken verdeeld.

Omdat GNMF geen grondeigenaar is zoals Natuurmonumenten, Het Geldersch Landschap en Staatsbosbeheer, kunnen we ons als belangenbehartiger inzetten voor alle Gelderse natuur en landschap en dan niet alleen het aantal hectares, maar juist ook de kwaliteit van natuur en landschap. We werken wel nauw samen binnen het Natuur- en Landschapsoverleg waar we afspraken maken en taken verdelen.

GNMF onderscheidt zich van partijen zoals IVN Gelderland, die zich voornamelijk bezig houdt met educatie en Landschapsbeheer Gelderland, die zich vooral bezig houdt met aanleg en beheer van natuur en landschap. Op het gebied van participatie van Gelderse burgers en inzet van vrijwilligers, overlappen echter onze doelen. Belangrijk is om hierover met elkaar afspraken

te maken en indien wenselijk samen op te trekken. Samenwerking tussen deze drie organisaties is de afgelopen jaren ook geïntensiveerd. Omdat IVN Gelderland en Landschapsbeheer Gelderland sinds enige jaren ook deel uit maken van het Natuur- en Landschapsoverleg, kunnen we ook gemakkelijker afspraken maken en taken verdelen.

Onze Propositie

Een mooi en duurzaam Gelderland is niet vanzelfsprekend.
Natuur en milieu kunnen zelf niet praten.

GNMF geeft een stem aan natuur en milieu en komt als onafhankelijke vereniging samen met haar leden op voor een mooie en duurzame leefomgeving.

Een ambitie waarin we een brede achterban verbinden:

- GNMF vertaalt het bevorderen van een mooie en duurzame leefomgeving naar concrete en haalbare adviezen en aansprekende campagnes.
- GNMF verspreidt kennis en ervaring om betrokken partijen te ondersteunen.
- GNMF versterkt de focus op een geïntegreerde visie die bijdraagt aan een mooie en duurzame leefomgeving.
- GNMF is effectief door gedreven en deskundige medewerkers.
- GNMF wil de groene katalysator zijn van elke kans die bijdraagt aan de missie: Samen voor een mooi en duurzaam Gelderland!

De GNMF wil daar waar we als groene katalysator hebben opgetreden, een stempel op de resultaten zetten met *'Powered by the GNMF'*.

Inhoudelijke prioriteiten 2017-2020

Speerpunt Mooi Gelderland (actiepunt Mooi)

- Meehelpen nieuwe natuur en mooi landschap te realiseren;
- Tegengaan verrommeling en degradatie van natuur en landschap (zoals aantasting stilte, duisternis, ruimte en verminderde biodiversiteit);
- Vermindering van ruimtegebruik ten behoeve van bedrijventerreinen, wegen, woningbouw e.d.

Speerpunt Kwaliteit Gelderse natuur (actiepunt Mooi en Duurzaam)

- Verzuring, vermessing, verdroging en verstoring van de natuur verminderen;
- Ervoor zorgdragen dat de GNN gaat functioneren als een netwerk van met elkaar verbonden robuuste natuurgebieden.
- In het landschap buiten het GNN zorgen dat biodiversiteit wordt beschermd (landschapselementen als haarvaten);

Speerpunt Duurzaam Gelders klimaatbeleid en circulaire economie (actiepunt Duurzaam)

- Energiebesparing stimuleren;
- Lokale duurzame energie opwekking helpen ontwikkelen;
- Formuleren beleid t.a.v. klimaatlandschappen;
- Aanpassen aan klimaatverandering door meer ruimte voor water, steden hittebestendig maken, ed.;
- Ontwikkelen visie en onze rol t.a.v. circulaire economie.

Speerpunt Achterban en Gelderse burger (actiepunt Samen)

- Uitbouw draagvlak en communicatie met burgers en achterban;
- GNMF als doorgeefluik van wensen van milieubewuste burgers;
- Professionalisering van de ondersteuning d.m.v. Helpdesk en Servicepunten; frontoffice voor iedereen en backoffice voor lidorganisaties en leden, zodat Gelderse burgers zelf kunnen opkomen voor natuur en milieu;
- Beleid en speerpunten vormgegeven samen met onze achterban;
- Nog meer zichtbaar maken dat de GNMF succesvol is en wordt ondersteund door veel Gelderse burgers;

Werkwijze GNMF: van reageren naar initiatief nemen

Kort Samengevat:

- a. **Beschermen** van natuur landschap en milieu, samen met achterban, bevriende bedrijven en burgers ter voorkoming verslechtering : dit is van oudsher ons 'basiswerk', maar dat willen we wel zo proactief mogelijk vormgeven. Hierin past ook een goed functionerende Helpdesk die verontruste achterban en Gelderse burgers helpt en adviseert;
- b. **Ondersteunen** van initiatieven op het gebied van energie, natuur, landschap en duurzame landbouw ten behoeve van ondernemende achterban, bevriende bedrijven en burgers: hierin zien we onze grootste ambitie; GNMF als dé ondersteuner van de energieke samenleving. Dit proberen we vorm te geven door Servicepunten op te zetten;
- c. **Zelf ontwikkelen en ondernemen** ten behoeve natuur, landschap, duurzaamheid en klimaatbeleid en i.s.m. achterban, bevriende bedrijven en burgers: hier ligt de uitdaging voor de toekomst;

Verder uitgewerkt:

- a. Beschermen
 - De GNMF kiest ervoor om in een zo vroegtijdig mogelijk stadium in het beleidsproces in te steken. Zo willen we met een proactieve aanpak onze visie 'inpluggen': beginspraak;
 - De GNMF wil voorspelbaar, betrouwbaar en transparant handelen, zodat andere partijen weten wat ze aan de GNMF hebben. Afspraak is daarbij afspraak;
 - Indien mogelijk trekken we samen op met onze achterban, zodat afspraken met ons ook afspraken met onze lidorganisaties betekenen.
 - We willen helder uitleggen waar we vóór zijn en waar we ons voor in willen zetten. Positieve visies en standpunten, ook als we verkeerde ontwikkelingen willen tegenhouden.
 - Achterblijvende bedrijven en overheden proberen we met het uitoefenen van druk te stimuleren om minimaal middenmoter te worden.
 - Eventuele druk via juridische procedures willen we vaker gepaard laten gaan met maatschappelijke acties. Doel blijft daarbij om een goede onderhandelingspositie te realiseren/versterken en deals te sluiten. We voelen ons daarbij wel verantwoordelijk om zelf met oplossingen te komen om dilemma's te doorbreken.
 - De Helpdesk is ons uithangbord naar onze achterban van lidorganisaties en leden en naar Gelderse burgers die we helpen bij hun vragen over dreigende aantasting van natuur, milieu en landschap.
 - Samen met onze achterban zoeken we naar mogelijkheden om, bijvoorbeeld als burgernatuurwachten, bijdragen te leveren aan een betere bescherming van natuur en landschap.

- We blijven werken aan professionalisering en uitbouw van de ondersteuning van de lidorganisaties, leden en Gelderse burgers, o.a. door het aanbod van cursussen;
- b. Ondersteunen
- We willen de relatie met voorloperbedrijven en innovatieve duurzame boeren versterken en hen ondersteunen in het realiseren van duurzame bedrijfsvoering;
 - Vervolgens willen we deze voorlopers ten voorbeeld stellen aan anderen en middenmoters spiegelen aan voorlopers;
 - Door het opzetten van Energieservicepunten, Servicepunten voor natuur en landschap enz. willen we ondernemende burgers helpen met het professionaliseren van hun ambitie, zoals Lokaal Duurzame Energiecoöperaties;
 - Kennisdeling, zowel met onze achterban als intern tussen de NMF's, pakken we op, zodat niet iedereen opnieuw het wiel hoeft uit te vinden;
 - Daar waar natuur, landschap, milieu en duurzaamheidsbelangen met elkaar in conflict komen zijn we, indien gewenst bereid om te bemiddelen;
- c. Zelf ontwikkelen en ondernemen
- We willen vaker zelf zaken oppakken en daarbij ook ondernemender worden, waarbij de nadruk moet komen te liggen op innovatieve, vernieuwende en oplossingsgerichte werkwijzen. Denk hierbij aan regelen van natuurcompensatie en verevening;
 - Daar waar nieuwe perspectievolle aanpak een zachte dood dreigt te sterven in het moeras van regels, tegenwerpingen en ontbrekend draagvlak willen we zelf initiatieven nemen. Denk hierbij aan bijvoorbeeld windenergie.

Werkwijze GNMF: van stichting naar vereniging

- We willen de Gelderse burger, lidorganisaties en leden meer betrekken bij het werk van de GNMF door ze (op Algemene Ledenvergaderingen en daarbuiten, bijvoorbeeld via enquêtes of focusgroepen) te betrekken bij keuzen van onze prioriteiten en onze aanpak; We willen werken aan grotere zichtbaarheid in de media, waaronder ook de nieuwe media, zodat we beter zichtbaar zijn voor onze leden en lidorganisaties, maar ook voor alle Gelderse burgers die geïnteresseerd zijn in natuur en landschap, duurzaamheid en milieu; Ledenwerving zetten we in om nog meer Gelderse burgers actief bij ons werk te betrekken en zo onze legitimatie te versterken;
- We zorgen voor een zorgvuldige en transparante interne bedrijfsvoering (klimaatneutraliteit/accountability/ CBF keur/ Code Wijffels) en externe verantwoording.

Werkwijze GNMF: huidige aanpak verder uitbouwen

- Om op de toekomst voorbereid te zijn, waarbij omstandigheden steeds sneller wijzigen, het politieke klimaat onvoorspelbaarder wordt en de financiële omstandigheden minder rooskleurig zijn, zullen we nog flexibeler en efficiënter moeten worden in onze aanpak.
- Onze werkwijze blijft daarbij echter dezelfde: positie verwerven (deskundig, netwerk, juridisch, maatschappelijk) en vanuit deze sterke positie onze doelen vertalen, verbinden, verspreiden en versterken, om vervolgens indien nodig onderhandelingen aan te gaan en deals te sluiten.
- Dat betekent het verder uitbouwen van deze aanpak. Daartoe willen we meerdere rollen met verve kunnen spelen: zoals mobiliseren, actievoeren, onderhandelen, lobbyen, bemiddelen, bruggen bouwen, ondersteunen, promoten, aanjagen.
- Indien nodig willen we ook uitvoeringstaken zelf oppakken.
- Ook willen we ons nog meer concentreren op onze speerpunten, wat ten koste kan gaan van de breedte van onze aanpak.

Werkwijze GNMF: aanpak t.o.v. 4 jaar geleden

- De GNMF is inmiddels omgevormd van een stichting in een vereniging.
- Om onze effectiviteit en ook draagvlak te verhogen koppelen we steeds vaker maatschappelijke acties aan onze juridische aanpak.
- Naast onze klassieke rol van beschermen en ondersteunen van bezorgde burgers, hebben we de afgelopen jaren met succes gewerkt aan het ontwikkelen van een ondersteunende rol op het gebied van de energieke samenleving (ondersteunen Lokaal Duurzame Energiecoöperaties middels een Servicepunt). Dit willen we verder uitbouwen richting ondersteunen van burgers die natuur en landschap willen realiseren.
- Op het gebied van zelf ondernemen hebben we de afgelopen paar jaar de eerste stappen gezet. Zoals met groot succes het ontwikkelen van een windpark. Ook op dit gebied willen we verdere stappen ondernemen.
- Daar waar overheden andere partijen uitnodigen, of taken laten liggen, zoals op het gebied van het realiseren nieuwe natuur, handhaving en natuurcompensatie hebben we als GNMF de handschoen opgepakt. We zijn nu gebiedsregisseur Hattemerpoort. Ook zijn we met voorstellen gekomen, zoals ten aanzien van handhaving en ten aanzien van natuurcompensatie, waarbij we kijken welke rol de GNMF daarbij zou kunnen spelen.
- Met het Manifest voor natuur en landschap en het Gelders Energieakkoord hebben we laten zien betekenisvolle nieuwe initiatieven te kunnen nemen en ontwikkelen, die een grote impact hebben op het provinciale beleid. Dit proeft naar meer...

- Onze relatie met Gelderse bedrijven hebben we geïntensiveerd. Zie onze bedrijfsvrienden. Dit willen we verder uitbouwen. Maar ook via het Gelders Energieakkoord hebben we steeds meer en beter contact met bedrijven en bedrijfskoepels.
- Aan onderwerpen als mobiliteit, waterkwaliteit, infrastructuur en bedrijventerreinen doen we minder. Daarentegen steken we veel meer tijd in klimaat en energie (besparing en opwekking)
- Om er voor te zorgen dat werving van leden en donateurs echt van de grond komt hebben we eind 2015 een nieuwe medewerker geworven, die deze kar gaat trekken.

Financiële uitgangspunten en meerjarenramingen

De Gelderse Natuur en Milieufederatie is een non-profit organisatie. Al onze inkomsten worden ingezet voor een mooi en duurzaam Gelderland. Om onze activiteiten naar behoren uit te kunnen voeren, zijn voldoende financiële bronnen noodzakelijk. Om de onafhankelijkheid ten opzichte van de verschillende subsidiegevers te bewaren zijn de afgelopen jaren de inkomsten gediversifieerd. Naast inkomsten van de Provincie krijgt de GNMF ook geld van de Nationale Postcodeloterij en diverse projectsubsidies. Om ons te wapenen tegen mogelijke toekomstige tegenvallers, zoeken we naar aanvullende mogelijkheden voor financiering. Op deze wijze willen we minder afhankelijk worden van één of enkele financiers. Bijvoorbeeld door het betrekken van burgers bij ons werk die als donateur of lid een bijdrage gaan leveren. Ook hebben we eerste stappen gezet door bedrijven die onze rol van belang vinden om een bijdrage te vragen, zodat onze specifieke rol geborgd blijft. Ten slotte gaan we ook zoeken naar mogelijkheden om gemeenten te vragen een bijdrage te geven voor de service die we hen leveren.

De provinciale budgetsubsidie is inmiddels gehalveerd t.o.v. 2010. Gezien onze aanzienlijke bijdrage aan een mooi en duurzaam Gelderland, een groot aantal provinciale beleidsdoelen en ons belang als vertolker van natuur en milieu die geen stem hebben, hopen we en vertrouwen we erop dat voor de komende 4 jaar de subsidierelatie met de Provincie wordt bestendigd op het huidige niveau.

Met de Provincie hebben we een inspanningsverplichting afgesproken van 60% cofinanciering naast de provinciale budgetsubsidie. Omdat de budgetsubsidie van de provincie inmiddels gehalveerd is voldoen we hier nu ruimschoots aan. Vanwege de veel geringere bijdrage van de Provincie vragen we om deze verplichting te schrappen.

Ook hebben we met de Provincie afgesproken dat we een continuïteitsreserve mogen aanleggen om in slechte tijden onze sociale verplichtingen t.a.v. personeel waar te kunnen blijven maken. Denk hierbij ook aan goed werkgeverschap en een sociaal plan. Deze reserve is echter gemaximeerd op een half jaar omzet. Omdat de GNMF steeds meer haar eigen broek moet ophouden en we dus afhankelijker worden van giften en projectsubsidies en we ook nog eens meer aan het ondernemen zijn met alle financiële risico's die dat met zich meebrengt, zal de jaarlijkse inkomstenstroom steeds grotere fluctuaties gaan vertonen, met grotere risico's voor liquiditeitsproblemen. Ons inziens is daarbij een reserve van één jaar omzet wenselijk.

Ten slotte worden mogelijke procedures, aangespannen bij de Raad van State of de Rechtbank, niet betaald uit de budgetsubsidie van de Provincie. Dit wordt al enige jaren in het jaarverslag inzichtelijk gemaakt.

Financiële inkomsten verder diversifiëren: vrienden/contributies/sponsoring 2017-2020:

1. Donaties werven om m.n. de out of pocket-kosten van campagnes te kunnen betalen. Hiervoor denken we in 2020 jaarlijks minimaal € 25.000,- aan inkomsten te kunnen realiseren. Ofwel zo'n 1250 donaties per jaar.
2. Lidorganisaties en leden GNMF (zo mogelijk samen met onze lidorganisaties) werven om ondersteuning van de achterban te blijven garanderen. Hiervoor denken we in 2020 minimaal € 30.000,-aan inkomsten te kunnen realiseren. Ofwel zo'n 1000 leden en 100 lidorganisaties.
3. Vrienden van de GNMF werven onder voorloperbedrijven, en hen te helpen hun aanpak te promoten, zodat middenmoters worden verleid ook voorloperbedrijf te worden. Hiervoor denken we in 2020 minimaal € 90.000 aan inkomsten te kunnen realiseren. Dit bedrag wordt geormerkt t.b.v. activiteiten samen met deze bedrijven.

Financiële doelen extra projectwerving voor deze periode geëffectueerd in 2020:

Projectenacquisitie (m.u.v. projecten van de 2 NMF's) moet totaal in 2020 € 225.000 opleveren. Dit betekent een verhoging van ons netto projecten portfolio over de afgelopen jaren. Dit zal van de medewerkers en de directie een grotere inzet aan acquisitie vereisen. Binnen de organisatie zijn hiertoe nu al stappen gezet en afspraken gemaakt.

Meerjarenraming 2017-2020:

Meerjarenraming 2017-2020											29 maart 2016
	Begroting	Meerjarenraming					Begroting	Meerjarenraming			
	2016	2017	2018	2019	2020		2016	2017	2018	2019	2020
inkomsten (in euro)						uitgaven (in euro)					
Budgetsubsidie Provincie Gelder	236.660	244.100	247.800	251.500	255.300	Personeelskosten	514.800	536.600	546.700	557.000	567.600
Projecten:						Huisvestingskosten	28.100	28.700	29.300	29.900	30.500
Projecten Natuur en Milieufedera	13.200	14.000	14.000	14.000	14.000	Kantoorkosten	29.000	29.600	30.200	30.800	31.500
Overige projecten	251.640	202.000	208.000	216.000	225.000	Algemene kosten	8.400	8.600	8.800	9.000	9.200
						Communicatie	15.600	16.000	16.500	17.000	17.500
Baten acties derden:						Professionalisering	6.000	6.200	6.400	6.600	6.800
Postcodeloterij (NPL)	118.000	118.000	118.000	118.000	118.000	Afschrijvingskosten	3.700	3.800	3.900	4.000	4.100
Baten eigen fondsenwerving						Automatisering	7.500	9.000	9.200	9.400	9.600
Contributies	12.000	15.000	19.000	24.000	30.000						
Donaties	3.000	9.000	15.000	20.000	25.000						
Bedrijfsvriendenfonds	78.750	83.500	86.000	88.500	90.000						
Overige baten:											
Diversen en rente	7.800	5.000	5.100	5.200	5.300	Directe projectkosten	107.200	61.000	63.000	65.000	67.000
Totaal	€ 721.050	€ 690.600	€ 712.900	€ 737.200	€ 762.600		€ 720.300	€ 699.500	€ 714.000	€ 728.700	€ 743.800
Resultaat (tekort)	-	8.900	1.100	-	-	Resultaat (overschot)	750	-	-	8.500	18.800
Totaal	€ 721.050	€ 699.500	€ 714.000	€ 737.200	€ 762.600	Totaal	€ 721.050	€ 699.500	€ 714.000	€ 737.200	€ 762.600
index budgetsubsidie 2017-2019: 1,5%						% budgetsubsidie-exploitatie	32,9%	34,9%	34,7%	34,5%	34,3%
						FTE	6,88	6,88	6,88	6,88	6,88

Slot

De Gelderse Natuur en Milieufederatie speelt in op de veranderende maatschappij door te kiezen voor meerdere rollen. Daarin verschuiven de accenten ten opzichte van het verleden. We analyseren welke rol een toegevoegde waarde heeft en kunnen deze rol ook naar behoren vervullen. We zijn proactief, kiezen een onderscheidende aanpak ten aanzien van voorlopers, middenmoters, respectievelijk achterblijvers en maken meer werk van datgene waar we vóór zijn. De aandacht bundelen we meer op een beperkt aantal onderwerpen. Nadrukkelijk werken we samen, ook met minder voor de hand liggende partijen waaronder uitdrukkelijk ook het bedrijfsleven.

De burger krijgt de aandacht die zij verdient. Het uitbouwen van de Helpdesk voor onze aangesloten groepen en burgers en het ondersteunen van de energieke samenleving met Servicepunten leidt tot vergroting van de dienstverlening. Daar waar nodig pakken we zelf de handschoen op en gaan we ondernemender werken. Onze onafhankelijkheid is versterkt met aanvullende financieringsbronnen. Daarmee is de GNMF klaar voor de komende jaren. Jaren waarin we samen werken aan een mooi en duurzaam Gelderland.

Jan Paul van Soest

Voorzitter Gelderse Natuur en Milieufederatie

Bijlage

Uit de Statuten van de GNMF:

Doel

De vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie heeft ten doel de bevordering van natuurbehoud, landschapsbescherming en milieuzorg in de provincie Gelderland, alles in de meest ruime zin.

De vereniging tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- De beïnvloeding van het beleid op het gebied van natuurbehoud, landschapsbescherming en milieubeheer in Gelderland, zowel door het stimuleren van dat beleid door het uitdragen van denkbeelden en het signaleren van knelpunten, als door het, op professioneel hoogwaardige en effectieve wijze, behartigen van belangen op genoemde gebieden, in en buiten rechte en met alle wettige middelen, onder meer in procedures bij het verlenen van vergunningen en in inspraak- en besluitvormingsprocedures, alsmede tegen elk ander besluit op welk gebied dan ook waarbij schade/nadeel, direct of indirect, aan natuur en/of landschap en/of milieu kan worden toegebracht;
- Het overdragen van de expertise van de vereniging aan lokale en regionale organisaties teneinde die organisaties eveneens in staat te stellen op hun beurt het gemeentelijk of regionaal beleid aldus te beïnvloeden;
- Als eerste aanspreekpunt te fungeren voor inwoners, overheden of instellingen, die zich met een vraag op het gebied van landschap en milieu geconfronteerd zien.

De vereniging beoogt niet het maken van winst.

De organen van de vereniging zijn:

- De Algemene Ledenvergadering (ALV)
- Het Bestuur
- De werkorganisatie